

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrt leta . . . " 2.50
 Mesečno . . . " 1.—
Šunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in.
 od 6 redne petivrstice; pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Naši uničili 2 P-čolna, zaplenili 2 mornariška zrakoplova.

Boji za prehode v vzhodnih Karpatih. — V Voliniji dosegli naši uspehe. — Italijani na koroški in tirolski fronti napadajo, a ne morejo nikjer naprej. — Italijani hvalijo Slovence v III zboru. — Ob Sommi Angleži in Francozi ponovno napadajo z veliko srditostjo. — Turki Italijane v Tripolisu hudo natepli. — Spor med Italijo in Nemčijo. — Negotov položaj v Rumuniji.

Bitka pri Visu 1866—1916.

Petdeset let je minilo, odkar se je proslavila naša vojna mornarica v bitki pri Visu. Narodi navadno hitro pozabljajo, kar se je v preteklosti zgodilo koristnega za nje, in niso dolgo hvaležni za trpljenje in žrtve preteklih časov. Toda glede bitke pri Visu je drugače. Očetnjava se še vedno divi in ponša s svojimi junaškimi sinovi pred Visom in ni pozabila njihovih vrlin in zaslug. Posebno letos, ko obhajamo petdesetletnico bitke in ko zopet stojimo v borbi z našim starim sovražnikom Lahom, je naše sree prevzeto ponosa, veselja in hvaležnosti nad to zmago pri Visu.

Adrija je sree Avstrije, po kateri pošilja svojo kri po celem svetu. Avstrija brez Adrije ni več Avstrija, je le kakor v kletki vjet tiček, ki ima tudi še svoje vrline in lepote, toda vkljenjen je in peroti ne more razmahniti k visokemu svobodnemu poletu. Za to je naš najhujši sovražnik, kdor stega svoje roke po Adriji. In to je Lah! Leta 1866 jih je dobil po prstih od Tegetthoffa in njegovih junakov, med katerimi so se odlikovali tudi Slovenci in Hrvatje. Lah si do lanskega leta ni upal več stegniti svoje roke po Adriji, a misli, da nam jo ob priložnosti vzame, ni opustil vseh 50 let ne. Laška mornarica se je ojačevala, tako da po številu enot precej prekaša naše avstrijsko, čeprav je Avstrija finančno močnejša, in torej tudi za oboroževanje krepkejša. Tudi politično in trgovsko se je Lah pripravljal za nov napad.

Na tisoče svojih ljudi je pošiljal v naše obmorske kraje, kjer so v italijanskih selih, trgih in mestih ustvarjali iredento, to je ljubezen do Italije in sovražstvo do Avstrije. Proti rojenim stražarjem avstrijske Adrije, Slovincem in Hrvatom, so razvneli največjo besnost, koju so gojili v neštevilnih leginih šolah, mladinskih in telovadnih društvih, v katere je bil napeljan mogočen tok najstrupenejšega sovražstva do avstrijskih Slovanov in do Avstrije. V svoje namene so znali uporabljati tudi deželne, mestne in občinske uprave. Laška trgovska mornarica je tekmovala z nami, kjer in kolikor je le mogla, posebno pozornost pa je obrnila na Albanijo, da nam jo odtuji in dobi na ta način ob ugodni priliki celo jadransko obal od Trsta do grške meje v svojo oblast. Visoki častniki so podžigali laško ljudstvo za boj za Adrijo, pisatelji in časnikarji so razvneli strast v masah in pesniki so čarali ljudstvu čarobne sanje o „mare nostro“, o Adriji.

Lani koncem maja se je fanatizirano laško ljudstvo kakor en mož vzdignilo proti nam, da nam odvzame Adrijo in obmorske dežele. Toda kakor leta 1866 so tudi sedaj pohiteli naši mladeniči in možje na ladje in na okope, da zabranijo Lahu vstop na našo zemljo in našo obal. In na njih čelo so stopili Evgen, Borojevič, Haus in drugi, vsi nepremagani in nepremagljivi, kakor leta 1866 Albreht, Marojčič in Tegetthoff.

Petdesetletnica bitke pri Visu nam je opomin, da vstrajamo v borbi za našo domovino, dokler Lah ne odloži svojega orožja in se njegove ladje ne potopijo in poskrijejo kakor leta 1866. Po Adriji mora pa svobodno in neovirano plapolati avstrijska zastava, in ob obalih zadovoljno živeti Habsburžanom zgodovinskozvesti Slovence in Hrvat!

in poskrijejo kakor leta 1866. Po Adriji mora pa svobodno in neovirano plapolati avstrijska zastava, in ob obalih zadovoljno živeti Habsburžanom zgodovinskozvesti Slovence in Hrvat!

Avstrijska državna misel.

Odkrito bodi priznано, da v Avstriji — kar je tudi naravno ob narodnostni strukturi te države, in ob živi nacionalni zavesti nje različnih narodnosti — nimamo še definicije državne misli, ki bi jo hoteli priznavati vsi. Ste tu dve glavni nasprotni struji ob tem velikem državnem problemu. Ena je za to, da bodi državna uprava povsem uniformna v jezikovnem pogledu in da se narodu, ki govori ta jezik, zakonito zagotovi neko ekscelencionalno, rekli bi, vzvišenejšo stališče v državi; druga struja pa je za to, da se vsem narodom prizna enakopravnost in enakoveljavnost v vsem državnem in javnem življenju ter da se temu primerno uredi državna uprava sosebno tudi v jezikovnem pogledu. Ta boj je že star in se bi je, odkar imamo konstitucionalno življenje, sosebno tudi v parlamentarnih zastopstvih. Radi tega navskrižja v naziranju glede avstrijske državne misli tudi ne moremo priti v osrednjem parlamentu do grupiranja strank po političnih načelih, marveč je odločilen naroden princip: sicer politični istomišljeniki raznih narodnosti si stoje okločno nasproti, kakor si tolmačijo avstrijsko državno misel: ali je vsebovana v enakopravnosti vseh narodov, ali pa v uredbi, ki bi določala enemu samemu narodu vodilno vlogo. V parlamentarnih debatah, na javnih političnih zborovanjih, v polemikah po časopisih in raznih publika-

LISTEK.

V spomin umrlim!

Josip Bauman.

Umrl si, ah, umrl, zadet od izdajalske grana-te. Sree se nam krči pri spominu na grozno resnico. Bojeval si se hrabro na Ruskem in nazadnje na italijanskem bojišču, kjer si žrtvoval svoje mlado življenje za domovino, kjer si s krvjo zapečatil svoje junaštvo. Nisi več med živimi. Ti, ki si se zavedal svoje narodnosti, ki Te ni bilo sram nositi orlovski znak. Pa del si, junak, a mi žalujemo za Teboj. Skoda je bilo zakopati Tvojega talenta, ker bi bil še veliko dobrega storil v narodnem oziru. Ni bilo domačih pri Tvojem pogrebu, tudi zvonovi Ti niso zvenili, le topovi so Ti peli svojo smrtno pesem na zadnji poti. Kako rad bi bil še enkrat videl svoje domače in sorodnike, ki so Te tako ljubili; ni Ti bilo več odločeno, prej Te je smrtni angelj poljubil na čelo. Sedaj si srečen, srečnejši še nisi bil nikoli. Gotovo si slutil svojo smrt, ko si vedno pisal domov: Molite za me, ker težko, da se še kdaj vidimo. In pesem, katero si zložil na bojišču:

Te sive kraške skale
 svetu bodo oznan'vale,
 da tu slovenski sini
 domovino so branili.

Tamkaj naši so grobovi,
 pokopani tam slovenski so sinovi.

Priprosti križ z lesa tesan,
 na grobu kamen ni klesan,
 to je junakov zadnji dom,
 tud' jaz tu počival bom.

Ko roka trda bo postala,
 pozdrava več ne bo pisala.

Pa del si, junak. Tvoje slutnje so se vresničile. Spavaj sladko, junak, v tuji zemljici in sanjaj o skorajšnjem svidenju nad zvezdami!

Jos. Zalar.

Janez Schneider.

Mladina je naš up, naša nada, vse zre na to mladino in čaka, da zavzame prostor, katerega so zavzemali stari ali da izpolni vrzeli v teh ali onih strokovnih poklicih. S ponosom zre vsak narod na mladino, ki se šola na strokovnih šolah, ker manjka povsod delavcev s strokovno izobrazbo. Žalost je radi tega splošna, ako mladenič neposredno pred koncem svojih študij, predno je mogel s svojim znanjem koristiti svojemur stanu in narodu, pade kot junak za domovino. Meseca junija je došla tužna vest, da je pa del na tirolski fronti, junaško se boreč za domovino. Janez Schneider iz Cezan je v eec pri Ljutomeru, jedva 20 let star. Pokojnik je z 19 leti z dobrim vspehom dokončal vinorejsko in sadjerejsko šolo v Mariboru in se podal, akoravno mu je bila ponujena dobra služba, na višje učilišče za sadjerejo in vinorejo v Klosterneuburg, da si izpopolni svoje znanje. Ni mu bilo usojeno končati študij v Klosterneuburgu, ker je moral prej k vojakom. Hrabro se je boril na Doberdobski planoti, bil ranjen, a kmalu, ko je ozdravel, je odrinil zopet na fronto. Na tirolski fronti je nemila usoda utrgala nit njegovega življen-

ja, pa del je kot branitelj domovine proti izdajalskemu Lahu.

Ker je bil pokojnik blag, miren, skromen in hvaležen sin, je žalost starišev tem večja; starišem naj da uteho zavest, da je pa del sin častne smrti za domovino in da uživa plačilo za svoje vzorno življenje na zemlji. Naj mu bo lahka tuja zemljica!

—nj—

Skakačeva usoda.

Lepega poletnega dne se je pasla na strmem rebru pod Cmirom divja koza s svojim kaj ličnim in razposajenim mladičem; „Skakaček“ ga je klicala! Mati se je ločila od svoje črede, ki je domovala pod Rjavino, ko je očeta — črede poglavarja — zadela smrtna krogla; ni ji bilo več za družbo, samo kak varen kraj si je hotela poiskati, da varuje svojega edinea pred hudimi loveci. Skakačku ni bilo za sladko pašo — napil se je bil mleka — in predrzno je plezal in skakljal po ostrih grebenih in rušil kamenje, da je v silnih skokih padalo v globočino proti zelenim Vratom.

Kar zagleda v skalovju pod seboj tri čudna bitja, ki so plezala proti grebenom. Pokliče mater; in starka pogleda čez rob in silno se prestraši — ljudje so prihajali po teh strmihah, kamor doslej še ni stopila človeška noga.

„Beživa“, zakliče mladiču, „to so naši smrtni sovražniki — ljudje; ubijajo naju, kakor so ubili že tvojega očeta — beživa!“

In poletela sta kvišku ter od višjih grebenov opazovala prihajajočo družbo. Hodili so seminča po skalovju in poskušali, kod se da najlažje preplezati

cijah se iznašajo ostroumni argumenti za in proti.

Sedaj se je oglasil grof Adalbert Schönborn, predsednik češke deželne upravne komisije, z interesantnimi razmotrivanji v dunajski reviji „Das Neue Österreich.“ Pravi med drugim:

„Navdušena ljubezen do cesarja, neomajna zvestoba do cesarske hiše, jasno vzpoznanje, da so narodi navezani drug na drugega, da spadajo skupaj neločljivo — so gotovo sestavni deli „avstrijske državne misli“ in mi moramo želeti, da se goje smotreno in marljivo, ako hočemo — in to hočemo vsi — da se avstrijska državna misel ojači. Narastla tekom stoletij na različne načine je naša stara Avstrija komplicirana državna tvorba in manje enostavna, da jo je težje vladati, nego večino drugih. In tako ni še v navedenih treh samoobsebi umevnih sestavnih delih izčrpljeno bistvo naše domovinske države, ki naj mu v glavah državljanov odgovarja državna misel. Pokazati hočem še dva druga, ki neizogibno spadata zraven. Neločljivo spojeni narodi, ki naj jim država dovaja in posreduje splošno blaginjo in pogoje za srečo posameznega človeka, morajo biti tudi složni, ako naj se ta splošna blaginja ne onemogoča. In neizogiben pogoj za tako edinstvenost, ki pa nikakor ne izključuje mirnega kulturnega in gospodarskega tekmovanja, je enakomerno postopanje z vsakim poedinim narodom države po nositelju javne oblasti — tako, da ne bo nikdo užival prednost in da ne bo nikdo zapostavljen. Naši predniki, ki so — stoječ ob zibelki konstitucionalnega življenja, podeljenega državi po slavno vladajočem cesarju — dali državi zakonite podlage, ustavo, so to urejeno stanje, iz katerega izhajajo to enakomerno postopanje, imenovali enakopravnost narodov! Ta dobro odgovarjajoči izraz naj bi mi, njihovi nasledniki, ohranili! Tega zakonito urejenega in ustavnega zajamčenega stanja se ni smeti dotikati! Kajti sicer bi bodočnost države pomenjala „nadaljevanje minolosti“ in „notranji raztrganosti in zmešnjavi“ gotovo ne bi bilo kraja.

Hvala gre grofu Schönbornu, da je ravno v tem kritičnem času zastavil svojo veljavno besedo v pravo definicijo avstrijske državne misli, ki si jo morajo usvajati vsi, ki res žele močne, v notranjosti kompaktno države!

Ali ni prostora za vse?

Dunajska „Arbeiter-Zeitung“ žigosa ogorčeno angleškega ministra lord Georgeja, ki kar besni, da razvnelje vojne strasti. Politiki četverosporzuma pa so se sešli v Parizu, kjer razmišljajo o ukrepih, s katerimi naj bi po vojni dušili gospodarsko življenje osrednjih vlad. Razglašajo brezsrčni nauk: Na zemlji ni dovolj prostora za vse! Ne za vse ljudi, ne za vse narode! In svet je kakor obseden po blazni domnevi: da nobeden narod se ne more vspenjati višje, če mu drugi narodi ne služijo v podnožje. In noben narod ne more postati bogat in mogočen ter doseči viškov kulture, ako ne sili narodov okoli sebe

v siromaštvo, obnemoglost, brezkulturnost.

Socialdemokratsko glasilo obsoja in se zgraža nad takimi zmotami, ki so duševne korenike, iz katerih je prišla sedanja nesreča nad Evropo. Ni res, da more kdo postati bogatejši na zakladih in na kulturi le tedaj, če uničuje svoje sosede: da more pridobiti kdo le tedaj, če drugi izgublja. Ali res ni možno skupno delo? Besede, ki nam prihajajo iz Anglije, so polne nečlovečnosti in nesocialnosti je njihova vsebina. V resnici je vsako pričakovanje dobička od izgube drugega le omama in slepilo, kajti izgublamo — vsi!

Resnično besedo je napisalo tudi socialnodemokratsko glasilo. Še posebej in posebno resnično za avstrijske narode, kajti veljavna je tudi, ako je prenesemo iz velikega okvirja sedanjih svetovnih dogodkov v ožji okvir življenja in vrtenja v tej naši državi do sedanje vojne. Tudi žalostno razmerje med narodi naše monarhije se je razvijalo iz istih duševnih korenin: ker je gospodovalnim narodom veljalo kot credo, da morejo biti veliki, močni, bogati in mogočni le tedaj, če so drugi narodi okoli njih siromašni, obnemogli in brezkulturni. Iz te duševne korenike je prihajalo vse zlo, ki naj se — na srečo in v blagor monarhije — po tej vojni ne povrne več! Saj je v monarhiji prostora za vse ljudi, in za vse narode, da more vsakdo živeti svoje življenje, ne da bi morali biti drugi nesrečni, nezadovoljni, zatirani!

Ali je hvalno, buditi narodno zavest?

Da je kdo srečen v pravem pomenu besede, se mora zavedati tega. Kako naj je kdo srečen, če ne ve, da je srečen? Na istem je kot oni, ki je nesrečen, pa ne ve tega. O sreči se da govoriti le pri bitjih, ki se zavedajo lastne individualnosti. Brez zavesti ni sreče. Zato tudi narod ne more biti srečen kot narod brez narodne zavesti. Kako naj je srečen kot narod, če ne ve, da biva kot narod? Čim bolj se kdo zaveda samega sebe, tem bolj hrepeni po lastni sreči. Čim bolj se kdo zaveda, da ima, kar mu pripada kot samostojnemu posebnemu bitju, tem bolj se veseli lastne sreče. Zato ni neumno, ako kdo oživlja narodno zavest. Čim večja je ta, tem večja utegne biti narodova sreča.

V enem slučaju pa bi ravnal zlobno, kdor bi oživljal narodno zavest. Ko bi odkrival narodu potrebe in mu tolmačil, da je pravzaprav nesrečen, pa bi mu ne pokazal poti, kako izgazi iz svoje nesreče. Možno je namreč, da imajo kak narod ali tudi posameznega človeka vsi za nesrečnega, pa se sam ne čuti kot takega. Gleđa namreč svoj položaj od druge strani. Če pa ga kdo opozori, da pravzaprav ni srečen, ampak narobe, in sicer zato pa zato, in se opozorjeni zdrami, pa pravi: „saj res“, je njegov učitelj povzročil formalno njegovo nesrečo. Prej je bil mogoče nesrečen le materialno, to je, da se tega ni zavedal, formalno, v kolikor se je zavedal svojega

življenja, pa srečen, ker je zrl nanj z druge strani.

Tako je formalno srečen pastirček, ki peva in vriskaje pase svojo živinico in si dela piščali. V tem in tem oziru je deček nesrečen. Kajti je rejnec, v tuji hiši, ima raztrgano obleko in nikdo se posebno ne zmeni zanj. Toda fantič tega ne ve, pa je zato vesel in srečen. Pride zloben človek in začne: Glej, fant, kako zapuščen si. Druge otroke boža mati po licu, imajo dobrega kruha in nikoli ne hodijo strgani. Za-te se pa nihče ne briga. Drugim služiš in za druge hodiš na pašo, Kajti vzeli so te pod streho, da ostaneš njihov hlapec. Človek pove, pa gre. Pastirček pa žalosten povesti glavico in nič več ni vesele pesmi za otroških ust. Tih in zamišljen hodi za živinico in prej tako ljube domače živali se mu zdijo tuje. Kajti on nima ničesar, zapuščen je in nikogar ni, ki bi se zanj brigal.

Tako napravi zavest človeka srečnega in nesrečnega. Prej je pastirčku manjkalo vse to, kar mu zdaj manjka. Toda ker ni mislil na to, je bil vesel in zadovoljen. Zdaj pa je žalosten in otožen, ker se zaveda, da je zapuščen in mu manjka mnogegega, kar imajo drugi otroci.

Ko bi človek, ki mu je to povedal, vdal dečku stariše ali svojo nadomestno ljubezen in vse, kar je pastirčku manjkalo do sreče, ki jo uživajo drugi otroci, ob enem s poročilom daroval, bi bil storil dobro delo. Tako pa je učinil zlo, ker ga je storil nesrečnega.

Iz tega sledi prvič dokaz, da je k sreči treba zavesti, torej k narodni sreči — narodne zavesti, drugič pa nauk za one, ki hočejo osrečiti narod.

Jasno je, da tak nauk hudo obsoja one narode osrečevalce, ki delajo narod nezadovoljen, ne da bi ob enem kazali pot k zopetni zadovoljnosti in dejanski sreči. Zato ravnajo iz tega ozira neizmerno zlobno ljudje, ki razdirajo, pa ničesar ne zgradijo. Jemljejo auctoriteto, pa ne dajo sredstva, s katerim bi se vzdržal družabni red. Jemljejo vero, pa ne dajo nadomestila. Krađejo upanje na posmrtno srečo, pa ne dajo tolažbe. Kaj je reči o teh, če že oni, ki govore resnico, grdo ravnajo?

Zato obenem z odkrivanjem nesreče kazati pot do sreče! Zato če odkrijemo ljudstvu: izobrazbe ti manjka — dajmo mu je tudi. Če rečemo: gospodarsko si slabše kot Nemci, pripomozimo ob enem, da bo jačji. Tako zraste z večjo narodno zavestjo tudi večja narodna sreča.

A. K.

Anglija podržavi pivovarne in gostilne.

Po poročilu lista „Daily Chronicle“ je angleška vlada sklenila, da nakupi vse pivovarne in gostilne, približno 300 po številu, v mestu Carlisle (pokrajina Cumberland) in v bližnji okolici tega mesta. Za sedaj bodo zaprli okrog 100 gostiln in bodo otvorili namesto teh za poskušnjo in za vzor dve ali tri take kupljene gostilne, v katerih se bodo prodajala

po strminah. Prva dva — starejši, gladko obrit oče, in mlajši poskočen brkast človek — se ji nista zdela nevarna, prijazno sta gledala in govorila in samo palice sta imela; a za njima je po skalnih poljih prikožil mračen mož . . .

„Beživa“, zašepeta starka, „Turk je, ta grdi človek, ki nas je že večkrat preganjal s svojim groznim vpitjem in nas gonil skritim lovecem pod puško. Boj se takih ladi!“

Skrila sta se v ruši. Oni pa so to pot šli čisto mirno naprej pod steno Begunjskega Vrba in so izginili v kotlini nad Pragom.

Čez nekaj časa je prišel zopet tisti stari mož, — Požganec so ga klicali — še nekaj drugih ljudi je dovedel in začeli so razkopavati rušo in razbijati te skale; hkratu je grozno zagrmelo — razstrelili so skalo, ki jim je bila na poti. Divja koza in nedorasli mladič sta kar vstrepetala strahu in pobegnili sta onkraj čez Prag v Triglavsko steno in potem še čez Luknjo na Trentsko stran.

Starka in Skakaček sta našla zavetje pod Kanjavcem; pridružila sta se čredi, ki je imela svojo pašo po sočnatih tratah nad Komarjem. Skakaček se je v družbi mnogoštevilne mladine kaj dobro razvijal in tudi starka se je zopet privadila družbi.

Pa tudi v teh krajih so se jele pojavljati čudne preembe. Spodaj v Komarju nad Zadnjico, koder se niti divji kozli niso upali — je postalo glasno in nemirno; slišali so razbijanje po skalovju in naskakanje, tudi streljanje in vznemirjalo kozji rod. Ker pa je ves ropot ostal dalje časa samo v spodnjih stenah nad Zadnjico, so se nekoliko pomirili. Vendar pa so za nekaj časa rajše odšli okoli Kanjavca v dolino Triglavskih jezer. Še le proti jeseni so se po-

vrnili pod Dolič. A kaj je to? Nova, vijugasta pot je bila nadelana po kotlini nad Komarjem do Doliča in potem dalje proti Triglavu.

Razbrzdana, radovedna mladina se je spustila navzdol v Komar, da si ogleda, kaj se je doli godilo. Skakaček je bil seveda med prvimi. Ko so došli došli nad spodnje stene, koder prej ni bilo nikakoršnega prehođa, so našli v skale vsekano dobro pot in ko so pogledali čez skalni rob v Zadnjico, so videli, da je ta pot skozi celo steno izvršena in zastražena z neštevilnimi črnimi ročaji in vrvmi — nova pot čez Komar je bila napravljena . . .

Iz Zadnjice je pravkar prilezla družba ljudi — hitro je plezala po klinih navzgor in prepodila plašne divje kozličke, ki so prestrašeni bežali pod Dolič. Stari, izkušeni poglavar črede kar verjeti ni hotel, da prihajajo ljudje čez nepristopni Komar; a že so začuli ropot gorskih čevljev in cepinov blizu pod Doličem — res je prihajala človeška družba in dospela že pod veliko snežišče pod sedlom.

„Srepota! To je imenitna pot! Juhu!“ Tako je govoril širokopleč, postaven človek, mahajoč s širokim, črnim klobukom in zavrisnil je, da je jasno odmevalo od divjih sten Kanjavca. Bil je naš Trentar. Njegov tovariš se je zdel Skakačku in starki nekako znan in spogledala sta se. „Joj“, zatarna mati, „to je tisti človek, ki je prvič privedel ljudi čez Cmir; a sedaj nas bodo pa še tukaj pregnali.“

Poglavar jo je tolažil. „Nič se ne bojmo! To so turisti, so dobri ljudje, poznam njih govorico — na Kredarici imajo svojo hišo; ti ne store nič . . .“

Ni izgovoril, preveč se je ustrašil. „Bežimo, le bežimo“, vrisne in zapodi čredo proti Triglavu, „divji Mota je pri njih — oh — in še dolgi Špik!“

Hkratu se je čreda razkropila in poskrila, poglavar pa je obstal nepremično na ostrem grebenu, da je opazoval kretnje došlecev.

„Ej, pušk nimajo, samo cepine“, sporoči svoji družini, „prišli so le na izprehod.“ Vsi so si oddahnili, posebno matere, ki so imele še čisto negodne mladiče. Ko so turisti odšli, je nastal velik nemir v čredi divjih koz, ki so bile tiho prisluškovale za robom Planje.

„Kaj, tukaj postavijo kočjo? Ugonobe nas“, je vzdihnila ta in ona starka, boječ se, da jih ljudje iz teh priljubljenih krajev ne preženo. Poglavar jih je potolažil in se nasmehnil.

Skakaček je dorasel, postal je krepak in predrzen, a tudi trmast in uporen Skakač. Poglavar ga je začel trdo gledati — takih neposlušnih mladičev kar ni mogel trpeti. Starka je sicer skušala prepire iz dobrega utešiti, toda trajnega sporazuma ni bilo. Končno se je nekoč Skakač hudo pregrešil proti poglavarju; rekel mu je menda: „Stari norec!“

Ko ga je hotel poglavar za ta pregrešek primerno kaznovati, sta se strahovito stopla. Zmagal je seveda stariši in previdnejši. Ko je Skakač ves potolčen stokal za neko skalo in se mu je rogala mlajša družba, je pristopila zvesta mati, oblazila mu rane in mu prinesla zdravilnih zelišč. Uvidela je, da ga bo odslej poglavar še bolj črtil in zato sta sklenila, takoj oditi odtod. Namenila sta se, da najprej posetita strica, ki je bival onstran Vrat pod Skrlatico. Ker divje koze itak ne poznajo solza, se ni bilo treba še posebej poslavljati — kar zdrknila sta navzdol po stenah proti Luknji.

Tudi tam je bilo mnogo prememb; lepa, nova

okrepčila, dočim bodo gostilne, ki še ostanejo za sedaj odprte, postavljene pod uradno nadzorstvo. V to odredbo se bo popolnoma spremenilo gostilničarstvo: država bo pivo proizvajala in prodajala. Vladino pivo se bo z gotovo omejitvijo točilo v prostorih, ki so državna last. Ta odredba torej ne zasleduje nobenih finančnih ciljev, ampak omejitve vživanja alkohola, ter preuredbo gostilničarstva vobče. Koj po izbruhu vojske je že nameravala vlada poddržaviti pivovarne in gostilne, z odredbo v Carlslu je pa sedaj storjen začetek. Samoumevno je, da bo angleška vlada tudi poddržavila vse gostilne, v katerih se toči žganje in vino.

Italijansko bojišče.

Italijani so na tirolskem bojišču po težkih bojih preteklega tedna zopet v defenzivi. Razun pri prelazu Barcola (zahodno od Arsiera na tirolsko-laški meji), kjer Lahi srdito, a brezuspešno napadajo, na tirolski fronti ni nobenih bojov. Hujše napadajo Italijani na vzhodnem delu koroške fronte v odseku pri Naborjetu, Rajblju in Jezerski dolini. A tudi tukaj Lah ne pride nikamor naprej. Ob soški fronti mestoma samo artilerijski ogenj. Na morju smo zopet imeli srečo. Naši torpedni čolni so v Adriji potopili dva sovražna podmorska čolna. Vrhutega so ob morju tudi sestrelili dvoje laških letal. Razmerje med Nemčijo in Italijo se je poostrilo in v nekaterih krogih se je že govorilo o tem, da Italija Nemčiji napove vojsko. Tega Italija dosedaj ni storila in tudi ne bo storila iz vzrokov, ki so poznani iz zgodovine. Pač pa je italijansko ministrstvo izdalo odredbo, s katero se določila odredbe z dne 24. junija 1915 in z dne 13. aprila 1916 proti Avstriji raztegnejo na podanike vseh sovražnih in z njimi zvezanih držav. Tako bo torej prenos lastnine tudi na Nemce prepovedan, pravna dejanja za nje zabranjena in sploh vsa za drževalna in odporna sredstva bodo uporabljena tudi zoper nje.

Dogodki na italijanskem bojišču.

Dne 16. julija: Artilerijski ogenj na postojanke pri Barcola-prelazu in v dolini Astico. Živahni boji v Dolomitih in na koroški fronti. Naši odbili napade italijanske infanterije v Jezerski dolini. Skupina naših pomorskih letal je z uspehom vrgla na Trebiž 90 bomb.

Dne 17. julija: Pri Ortlerju odbili sovražni napad. Italijani so živahno obstreljevali s topovi mesto Riva, postojanke med prelazom Barcola in dolino Astico ter dele bojišča v Dolomitih. Topovski boji na koroški fronti se v odsekih Rajbl, Bela in Naborjet nadaljujejo. Italijanska artilerija živahno obstreljuje naše postojanke pred Gorico.

Dne 18. julija: Naši krvavo odbili napade na Barcola-prelaz. Topovski boji na Koroškem pri Rajblju in Beli. Trbiž v topovskem ognju. Ob Soči sovražni artilerijski ogenj proti našim postojankam na Doberdolu.

Brezupni naval.

Svicarski list „Tagesanzeiger“ poroča z laške fronte:

steza je vedla pod Triglavskimi stenami iz Zadnjice do vrha prelaza in tudi onstran ob sestopu v Vrata sta sledila nadelanemu potu, ki je vodil čez planino Bukovlje v Vrata. Prav v dolino se nista upala spuščati, ker sta iz višin zagledala sredi doline novo graščino (Aljažev dom) in sta se zbala tamošnjih prebivalcev.

Zato sta krenila ob planini Bukovlju navzgor v kotle med Stenarjem in Sovatno, t. j. čez Križki Skok, misleč, da bosta tam varna pred ljudmi. A kako sta osupnila, ko sta zagledala tudi tam novo človeško pot — čez Skok in Križke Pođe.

Nista se upala po stezi in rajši sta plezala po stenah Sovatne navzgor; srečno, a silno utrujena sta dospela na Rob ob Križkih Pođeh.

„Sedaj pa splezajva še hitro čez Vratca v Dolek“, pravi starka: „slišala sem, da je bilo vsaj še svoj čas tukaj, na Trentski meji, silno nevarno — Trentarji so vsaki divji kozji upihnilu luč življenja, brž ko je pogledala čez mejo.“

Hitro sta se spustila proti sedlu Vratcem, kar pridrvi večja čreda divjih koz od Dolka sem čez sedlo — bile so povsem zbegane — hkratu je zagrmelo v Dolku nekaj strelcov. Za čredo se težko priplazi še star kozel — poglavar. Krvna sled se je vlekla za njim, bil je hudo ranjen.

„Jojmene, jojmene! To je stric“, vikne Skakačeva mati. „Stric, kaj ti je? Glej, tebe sva prišla iskati, jaz in moj sinko, Skakač.“

Tudi stric jo je spoznal. „Slabo je, slabo, ljubha moja“, potoži drhteč: „po meni je, v prsah imam svinčenko. Tako srečno — mirno smo živeli v Zadnjem Dolku — ljubljanski lovci so usmiljeni — streljali so jadrno v zrak — a danes so se prikradli k

Položaj je sedaj za Italijane strateško bolj brezupen kot kdaj poprej. Zaman se trudijo Italijani z nenavadno težkimi navali proti sedanjim avstrijskim, pred dvema mesecema se glavnim italijanskim postojankam na gorah Monte Interrotto, Monte Zebio in Col Santo.

Nagrade za vlovljene avstrijske vojake.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Pri vjetem italijanskem podčastniku se je našlo vojaško povelje, v katerem se obljublja, da se za vsakega vjetelega avstrijskega vojaka izplača 20 lir, za podčastnika 30 lir in za častnika 60 lir. Italijansko vojno poveljstvo dobro pozna trgovskega duha italijanskega ljudstva in zato priporoča vojakom v svrhu večjega zasluzka, naj nastopajo previdno, kakor na lovu, naj skušajo se oprezno približati našim patruljam in oddelkom, jih obkoliti, poveljnika ubiti in tako pripraviti četo do predaje. Če na ta način italijanski vojaki tudi izgubijo nagrado 30 lir za podčastnika in 60 lir za častnika, pa dobijo tolikokrat 20 lir, kolikor vojakov vlovijo. Lov je napovedan. Kdor pa bo vlovljen, ni Avstrijec, ampak Lah.

Italijani hvalijo Slovence v III. zboru.

Z ozirom na pohvalo Slovencev v Cadornovem uradnem poročilu piše milanski list „Corriere della Sera“ dne 12. julija sledeče:

„Slično, kakor ima cesar Viljem svojo prusko gardo, kakor je imel cesar Napoleon svoje gardne polke, tako ima tudi avstrijski cesar svoj III. armadni zbor kot izbrano četo, ki je bila že v mirnem času določena za to, da udari proti Italiji. Temu armadnemu zboru je bila prisojena častna naloga. Je to najstrahovitejši armadni zbor, broječ tri divizije, je pa tudi najbojevitejši armadni zbor, najgloblje prevzet sovraštva proti nam. V tem armadnem zboru služijo Slovenci, katerim je bilo sovraštvo zoper nas (Italijane) že od nekdaj močno vcepljeno. In ta armadni zbor se je boril koj v pričetku ofenzive pod poveljstvom nadvojvode-prestolonaslednika na gorski planoti Sette Comuni. Ko so nato pričeli Rusi z ofenzivo, se je mislilo za trenutek odposlati s svežim lovrom ovenčani III. armadni zbor na rusko bojišče. Videlo se je, da so izginjali vojaki tega armadnega zbora iz najsprejnejših bojnih črt in že se je mislilo, da se nahajajo kje v Voliniji, toda kmalu smo imeli z njimi znova opraviti. Ostali so tukaj in to dokazuje le predobro, kako veliko važnost pripisuje sovražnik vojski z Italijo.“

Italija in Nemčija

V javnost so prihajale vesti, kakor da je pričakovati napovedi vojske med Italijo in Nemčijo. Bosselli in Salandra sta v tem oziru imela v Rimu povesete. Kakor pa je posneti iz razpoloženja, ki vlada v Nemčiji proti Italiji in v Italiji proti Nemčiji, ne bo nobena drug drugi napovedala vojske.

Rusko bojišče.

Glavni cilji ruske ofenzive so bili: 1. vdreti čez Karpatce na Ogrsko in prisiliti Rumunijo, da v-

nam ti Trentarji — divji lovci — dva naša sta že tu padla in jaz sem zadet do smrti — — — Onemogel se je zgrudil na tla.

„Bežite, otroci“, veli celi čredi, „razkropite se na vse strani, vsak hip pridejo za nami — — Ali ne veste kam? Najlažje utečete po teh-le rdeče zarisanih stezah, ki jih je sedaj vse polno okoli Križa — lovci vas ob stezah ne bodo iskali, nego v skalovju. Tecite!“

Zahropel je in izdihnil, čreda se je pa razkropila na vse strani. Skakač in njegova mati sta polezla prav proti vrhu Razoru. Z grebena nad Dolgim Plazom sta lahko pregledala, kaj se godi tu na Križkih Pođeh.

Dva divja loveca sta došla čez Vratca, vsak je nosil eno žrtev: pod Vratci sta našla mrtvega poglavarja in vse tri žrtve sta potem skrila v globokem jarku pod sneg.

Skakač je mislil, da so rešeni — zažvižgal je, da bi se čreda začela zopet zbirati in sestopil je z materjo z Razora.

Toda ož krute usode! Ko sta zdrčala po snežišču proti zarezi pod Planjo, odkoder prihaja čez Mlinarico vodeča zahodna Razorska pot, zagledata ob prelazu prežečega človeka — na prvi hip ga spozna mati.

„Moto je“, vsklikne in skoči pred sina, da bi ga z lastnim životom obvarovala. V tem je zadonel strel in krogla, namenjena Skakaču, je zadela — staro — — —

„Beži, Skakaček“, bil je nje zadnji vzdih. In bežal je — toda že je počil drugi strel — zaječal je Skakač in tresčil mrtev na grušč.

Dr. F. T.

dari po nas; 2. prodreti proti Lvovu in Kovelju; 3. na severu predreti bojno črto Hindenburgove armade. Rusi imajo na celi fronti od Karpatov do Rige 3- do 4kratno premoč nad našimi in zaveznikovimi četami, a kljub temu niso dosegli svojih ciljev. V Karpatih, t. j. med rumunsko mejo in prelazom Jablonica, so sicer že dosegli na nekaterih krajih vrhove, a na Ogrsko le ne morejo tako, kot bi radi. Zahodno od Kolomeje in severno od Dnjestra ter v Voliniji je ruska ofenziva ustavljena. Pri Rigi in Baranovičih so se srditi ruski navali ob velikih izgubah odbili. — Dne 18. julija so nemški zrakoplovec rusko pomorsko trdnjavo Reval v Finskem zalivu uspešno obmetavali z bombami.

Dogodki na ruskem bojišču.

Dne 16. julija: Izjalovljeni sovražni napadi v Bukovini južno od Moldave. Boji pri prelazu Prislup, v Karpatih južnovzhodno od Jablonice, pri krajih Zabie in Tatarov (severovzhodno od Jablonice). Pri Burkanovu smo preprečili sovražnikovo prodiranje. Pri Soklinu se umaknili v prostor vzhodno od Gorohova. Naše čete, vojskujoče se južno od Lucka, so se ustavile v prostoru za spodnjo Lipo. Južno od Rige Rusi srdito napadi Hindenburgove oddelke.

Dne 17. julija: Pri Zabieh in Tatarovu Rusi potisnili naše prednje čete nazaj. Napadi na našo glavno postojanko se izjalovili pod velikimi ruskimi izgubami. Ruski napadi pri Radzivilovu, Lucku in Rigi odbiti.

Dne 18. julija: Južnozahodno od Moldave odbili ruske napade. V gozdovju med krajema Zabie in Jablonica živahni boji. Južnozahodno od Delatyna pognali Ruse na vzhodni breg Pruta in vjeli 300 Rusov. Pri Rigi Rusi napadali z veliko silo, a so bili zopet odbiti.

Ruska uradna poročila

Dne 17. julija: Volinija: Na ozemlju vzhodno in južnovzhodno od sela Sviniuhy so hrabre čete generala Saharova strle sovražni odpor. V bitki pri vasi Pustomyty (10 km južnovzhodno od Sviniuhy) smo vjeli več kakor 1000 nemških in avstrijskih vojakov, vplenili tri lahke in dva težka topova, kakor tudi strojnih pušk, vrhutega napravili še tudi mnogoteri drugi plen. V teh bojih je kosec šrapnela ranil v nogo hrabrega generala Dragomirova. Na ozemlju spodnje Lipe napreduje uspešno naš napad. Sovražnik se tukaj hučo upira. V bojih na tem ozemlju so naše čete vjele 226 častnikov in 5872 mož, vplenile 24 topov, med temi 12 težkih, kakor tudi 14 strojnih pušk, nadalje nekaj tisoč pušk in drugega vojnega gradiva. Vrhutega smo še tukaj vjeli 51 častnikov in 2165 mož. Celoskupno število v Voliniji dne 16. julija vjetih sovražnikov se je zvišalo na 317 častnikov in 12.637 mož. Plen se je zvišal na 30 topov, med temi 17 težkih kalibra 10 cm, kakor topov kalibra šest in devet palcev in veliko število strojnih pušk, kakor tudi množino drugega plena.

Na ozemlju pri Rigi so se vršili boji na obeh straneh, ki so za nas ugodno potekli. Zavzeli smo tu sovražne jarke.

Dne 17. julija zvečer. Zeppelin je plul nad Rigo in je vrgel na razne mestne dele zavsem 13 bomb. V Voliniji potiskajo naše čete na levem bregu Lipe sovražnika vedno bolj nazaj. V Bukovini, južnozahodno od Kimpolunga, so prodirali naši kavalerijski oddelki na cesti Kirlibaba—Marmaroš—Sziget.

Francosko bojišče.

Francosko-angleška ofenziva ob Sommi narašča, pa še ni dosegla svojega viška. Angleži in Francozi napredujejo prav polagoma, smemo reči korakoma, ker imajo vsepovsod streti mogočni nemški odpor. Nemci pa se ne zadovoljujejo samo z obrambo, temveč prehajajo tudi k ofenzivnim napadom, vsled česar nekateri kraji fronte kakor Longueval in Soy-court, večkrat menjujejo posestnika. Artilerija razvija na obeh straneh svoje največje sile. Nemci se branijo z vsemi sredstvi vojne tehnike, pa tudi z junaško vstrajnostjo. Pred Verdunom artilerijski boji; topovski boj se je že tudi vnel v Champagni.

Brezupni naval.

Londonski listi pišejo, da potrebuje angleška ofenziva kratkega odmora, kajti zavzete nemške postojanke so tako temeljito porušene in razstreljene, da bo prav težko mogoče jih v toliko popraviti, da bodo zopet sposobne za angleško obrambo.

Utrdbi Souville in Lauffee.

Nemci z veliko srditostjo nadaljujejo obstreljevanje utrdb Souville in Lauffee (severovzhodno od Verduna).

Parlamentarna kontrola nad armado.

V francoski zbornici so v razpravi predlogi glede nadzorstva armade po zbornični kontrolni komisiji. Francozi radi vojnih nevspehov ne zaupajo več prav svojim generalom.

Pred Solunom.

Pred Solunom ni posebnih dogodkov. Sarraill se vedno ni udaril z vso močjo. Nemara mu primanjkuje moči. Sedaj pričakujejo zopet novih angleških čet pred Solun. Tudi Italijani so baje dali še 45.000 svojih vojakov na razpolago.

Boji ob Vardarju.

Petrograjska brzozjavna pisarna poroča, da se pri Lomnici ob Vardarju vršijo veliki boji med Bolgari in četverosporazumovimi četami. Sarraillove čete so imele velike izgube. Bolgarska artilerija je srđito bombardirala francoske postojanke ob levem bregu Vardarja. Samo na enem odseku je oddala 2500 strelcov.

Nove čete pred Solun.

Atenski listi priobčujejo naznanilo notranjega ministra, da se v Solunu pričakuje prihoda 15.000 Angležev iz Egipta in da se govori o 45.000 Italijanih, ki bodo baje poslani iz Valone v Solun.

Turška bojišča.

Splošno pozornost je vzbudilo poročilo o veliki zmagi mohamedanskih prostovoljcev nad Italijani v Tripolisu in Angleži v zahodnem Egiptu. Ta zmaga bo gotovo imela svoj vpliv na položaj na ostalih turških bojiščih. V južni Perziji Rusom slabo prede, na kavkaški fronti pa so baje pri Trapecuntu pričeli z ofenzivo proti Turkom.

Turki natepli Italijane.

Carigrad, 18. julija.

Turški poveljnik Nuri beg, sedaj imenovan za pašo, katerega so Angleži že proglasili za mrtvega, vodi uspešno borbo mohamedanskih prostovoljcev proti Italijanom v Tripolisu in proti Angležem v zahodnem Egiptu. V zadnjem boju, ki ga je bil z Italijani v okolici kraja Misrata in ki se je končal z begom Italijanov, je vjel 200 italijanskih častnikov in 6000 italijanskih vojakov, vplnil je tudi 24 italijanskih topov. Kraja Misrate in Diedabie sta v rokah mohamedanskih prostovoljcev. Med tema postojankama in morskobaljo se ne nahaja ne en Italijan.

V zahodnem Egiptu so mohamedanski prostovoljci izvojevali zmagovite borbe. Podrobnosti manjkajo.

Grčija.

Na Grškem hudo vrvi in vre. V boju med seboj sta dve močni struji. Zmerni Grki s kraljem v red so za politiko nevtralnosti; tej struji pripada baje tudi večina grških častnikov. Na drugi strani pa si je četverosporazum s podkupovanjem in s pomočjo Venizelosovih pristašev ustvaril strujo, ki dela zoper kralja in za četverosporazum in torej tudi za vojsko. Pristašem te struje se pripisuje tudi krivda sedanjih velikih požarov na Grškem, katerih žrtev bi bil postal skoraj kralj sam.

Žrtve požara na Grškem.

„Temps“ javlja iz Aten:

Požar je uničil vse krasne gozdove v Atiki, le pri Kefisarju ga je bilo mogoče deloma omejiti. Število žrtev še ni znano. Dosedaj so našli 233 mrtvih in med njimi 28 vojakov kraljeve garde. Kralj Konstantin je podpisal dekret, ki odpušča vse višje policijske uradnike. Le v Atenah jih je 50 odpuščenih. List „Temps“ pravi, da je požar božja kazen za to, ker Grška noče opustiti svoje nevtralnosti.

List „Petit Parisien“ javlja: Nov požar je izbruhnil v gozdu pri Kineti, gori tudi gozd pri Vilii na Kiteronu.

Rumunija.

Očitno je, da četverosporazum pritiska zdaj na Rumunsko z vso silo, z vsem svojim diplomatič-

nim ustrojem, z vsemi zvezami, ki jih ima na Rumunskem. Dopisnik lista „Berliner Tageblatt“, dr. L. Lederer — ki je poznan kot izvrsten poznavalec političnih razmer in oseb na Rumunskem — podaja v rečenem listu kaj zanimivih podrobnosti o pogajanjih, ki se vrše sedaj med četverosporazumom in rumunsko vlado, a so se začela že pred splošno ofenzivo. Poslaniki četverosporazuma so opozarjali rumunskega ministrskega predsednika na njegove lastne izjave in so ga pozvali, naj stori svoje sklepe, ker je po njihovem mnenju prišel trenotek za to, če Rumunska noče zamuditi trenotka za uresničenje svojih stremeljenj. Ne da bi poziva principiuelno odbil, je odgovoril Bratianu, da se mu zdi, da treba počakati še gotovih vspehov začete ofenzive. Sicer pa mora Rumunska pred svojim vstopom v vojno akcijo dobiti od Francije, Anglije in Amerike naročeno artilerijo in municijo, ki jo Rusija še ni spravila v deželo. Pogajanja o tem vprašanju so se gibala nekaj časa v Kolobarju. Bratianu je izjavil: Mi bomo marširali šele tedaj, ko bomo imeli municijo, poslaniki pa so se postavili na stališče: Mi damo municijo še le potem, ko bo Rumunska marširala! Končno so se izjavili poslaniki pripravljene, da Rumunska dobi v 14 dneh vsaj del municije, ki leži v Rusiji. Sicer pa naj se pogajanja zaradi vstopa Rumunske v svetovno vojno nadaljujejo.

Vtisi, ki so jih poslaniki četverosporazuma dobili po tem razgovoru z Bratianu-jem, so bili — različni.

Važne konference v Bukarešti.

Iz Bukarešte javljajo dne 18. julija:

List „Adeverul“ poroča: Avstrijski poslanik grof Czernin in nemški poslanik von dem Busch sta skupno obiskala ministrskega predsednika Bratianu, s katerim sta imela dolgo konferenco.

Letina v Rumuniji

Tudi potreba, da letošnjo letino srečno pospravimo, vpliva v nekem gotovem smislu na rumunsko vlado. Drugič pa se iz načina, s katerim Bratianujeva vlada postopa v tej zadevi, lahko jasno spozna, da ji je danes glavno stremljenje, da si pridobi časa in počaka nadaljnjega razvoja vojaških dogodkov, predno se končno odloči. Do 28. avgusta je prepovedana prodaja žita za izvoz. Rumunija bo sama rabila okoli 100.000 vagonov, ceni pa letošnjo letino na 200.000 vagonov. Lahko bi prodala takoj precejšnjo množino, pa vlada tega noče iz političnih razlogov. Pogajanja in boj za rumunsko žito se začne še le v septembru. Angleži bodo gotovo skušali osrednjima silama odvzeti del žita ali pa ga vsaj neprimerno podražiti. Dopisnik pravi, da bo rumunska vlada brez dvoma zraven pri tej gonji, da spravi čim največji dobiček. Angleži izjavljajo, da v smislu pariške gospodarske konference ne dovolijo nadaljne prodaje rumunskega žita osrednjima velesilama. To so seveda grožnje, katerih veljavnost zavisi popolnoma od položaja četverosporazumovih držav na vzhodu, zapadu, in jugu. Dopisnik pravi, da pa vendar vse to jasno kaže, da Nemeec z lahkoto v Rumuniji ne more kupiti niti pisemske znamke, če ne more dati zadovoljivih poročil z bojišč v Franciji in Rusiji.

Ali pride do zimske vojske?

Briand je v tajni seji francoskega senata dal zagotovilo, da bo zbornico in senat pravočasno obvestil, ako bo nastala potreba zopetne zimske vojske. Pristavil je, da zavezniki smatrajo, da taka vojska ni več potrebna.

Program nove madžarske stranke.

Nova (Karolyjeva) neodvisna stranka osemindesetnikov, ki šteje 26 članov, objavlja svoj program. Stranka stoji na stališču personalne unije — skupnost je omejena samo na osebo vladarja — priznava pa v pragmatični sankciji določeno obveznost vzajemne obrambe. Nadalje zahteva samostojno ogrsko armado in narodno brambno organizacijo na podlagi honveda in črne vojne, splošno volilno pravico, obnovo tiskovne, društvene in zborovalne svobode, samostojno carinsko ozemlje, samostojno ogrsko državno banko, obsežno narodno zemljiško reformo, intenzivni razvoj ljudskega šolstva. Glede Hrvaške želi nova stranka ohraniti bratsko (= nagođbeno) razmerje

Kriza na Japonskem.

Ruska poročila javljajo, da hoče odstopiti japonski ministrski predsednik Okuma, ker ni zadovoljen z novim dogovorom z Rusijo, češ, da ima Japonska vsled tega dogovora vezane roke. Vplivni politiki skušajo pridobiti Rusiji prijaznega vojnega ministra Taranebya, naj bi prevzel japonsko ministrsko predsedstvo.

Politične vesti.

Skupni ministrski svet v Budimpešti. Dne 18. t. m. popoldne se je vršil v palači ogrskega finančnega ministrstva v Budimpešti skupni ministrski svet, katerega so se udeležili oba ministrska predsednika ter več ministrov in strokovnih referentov. Seja je trajala do poznega večera ter se je drugi dan nadaljevala.

Konec nemške delovne stranke. Kakor znano, so nekateri nemški politiki snovali enotno nemško stranko, ki so jo krstili »Arbeitspartei«. Praška »Bohemia« sedaj poroča, da s to stranko ne bo nič prvič ker nemški narod nima dovolj zaupanja v osebnosti (Dobernig, Steinwender, Krafft, Pantz), ki jo snujejo, drugič pa za to, ker si nemški narod želi stranke, ki se bo javno in očitno postavila na stališče od nemških »Volksratov« in obrambnih društev izdelanega velikonočnega radikalnega programa.

Nemški Nationalverband je imel dne 17. t. m. sejo, v kateri se je posvetoval o tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih. Sklenilo se je pozvati vlado, da naj ustanovi poseben parlamentarni svet.

Nemško ljudska zveza in nemška enotna stranka. Nemško ljudska zveza nemškega »Nationalverbanda« je imela dne 19. julija na Dunaju pod predsedstvom poslanca Denka sejo, v kateri je zveza zavzela stalšče napram ustanovitvi jednote nemške stranke. Zveza je sklenila, da sicer pozdravlja misel o ustanovitvi velike nemške jednote stranke in je pripravljena v isti sodelovati. Na razpust svoje parlamentarne organizacije pa zveza tako dolgo ne more misliti, dokler druge skupine Nationalverbanda ne bodo svojih organizacij razpustile. Končno se je sklenilo da bo zveza svojo organizacijo po raznih kronovinah razširila in ojačila ter da bo samostojno nastopala. Za torek, dne 25. julija je zveza zopet sklicana k posebni seji, v kateri se bo razpravljalo o avstro-ogrski nagodbi.

Iz stranke prava v Dalmaciji. List „Hrvatska Kruna“ poroča: Prošli četrtek se je vršila seja uprave naše stranke. V seji se je razpravljalo obširno v vseh političnih, socialnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo deželnih in splošnih interesov celokupnega našega naroda in storjeni so odnosi sklepi. Razpravljalo se je tudi o vprašanju sloge v javnem delovanju in izvoljeni so v odbor za takšne dogovore: don Ivo Prodan, dr. Dulibič in dr. Anton Škovec.

Sokrivec sarajevskega umora pred vojaškim sodiščem. Ko so naše in bolgarske čete zasedle Niš, so našle v tamošnjem srbskem državnem arhivu tudi spise in načrte za umor našega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge. V teh spisih in načrtih so se tudi našla imena srbskih častnikov, ki so bili zapleteni v ta umor. Imena teh častnikov so izročili taborišču v Grödigu pri Solnogradu, kjer se nahajajo vjeti srbski častniki. Na ta način se je posrečilo izslediti srbskega polkovnika Radoviča, ki je tudi sokriv srbskega umora. Spravili so ga pred vojaško sodišče v Sarajevo, kjer ga čaka obsodba. Polkovnik Radović spada tudi med število tistih srbskih častnikov, ki so bili sokrivi umora srbskega kralja Aleksandra in kraljice Druge.

Za Orient v našem trgovinskem ministrstvu. V našem trgovinskem ministrstvu je bil ustanovljen oddelek za trgovino na vzhodu. O tem piše carigranski list »Tasvir Efkiar«: Dejstvo, da so se vdeležili ustanovnega zborovanja za ustanovitev oddelka za vzhod v avstrijskem trgovinskem ministrstvu razven avstrijskega trgovinskega ministrstva se tudi zastopniki vseh ministrstev, bivši ministri, profesorji, parlamentarci itd. dokazuje, da namerala Avstrija zgraditi svojo trgovino z vzhodom in Balkanom na zdravi podlagi. V dotičnem članku še priporoča turški vladi, da naj tudi turška vlada zasleduje slično zdravo trgovinsko in gospodarsko politiko.

Tedenske novice.

† Djakovski škof dr. Krapac umrl. V Zagrebu je dne 16. julija za pljučnico umrl djakovski škof dr. Krapac, naslednik vladike dr. Strossmayerja. Dr. Krapac je bil star 73 let. Rajni škof je večkrat prihajal se zdraviti v Rogaško Slatino.

Duhovniška vest. Č. g. Josip Ozmeč, župnik in deželni poslanec v Ljutomeru, je imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovalca.

Nadškof v Skoplju pri našem cesarju. Naš cesar je dne 17. julija sprejel v posebni avdijenci nadškofa v Skoplju, Lazarja Miedo, kojega nadškofija se nahaja pod varstvom našega cesarja.

Novi katoliški cerkveni zakonik. Veliki zakonik rimske cerkve, ki vsebuje vse cerkveno pravo v vseh podrobnostih, je po poročilu lista »Italie« dogotovljen. To veliko delo, ki se je pričelo pod papežem Leonom XIII. in katero je sedaj dokončal kardinal Gaspari, bo veljalo od sedaj naprej kot zakonik rimske cerkve. O Božiču se bodo baje razdelili prvi izvodi. To delo največjega učenjstva bo za katoliško cerkev velikega pomena.

Nemški cesar o praktičnem krščanstvu. Na zborovanju vojnih duhovnikov v velikem glavnem stanu je nemški cesar govoril te le besede: Prišel je čas čiščenja, svetovna vojska loči plevel od pšenice. Vam, gospodje, je poverjena naloga delovati v tem smislu, da se nemško ljudstvo uči misliti samo na sebe in da sprejme ta čas kot čas preizkušnje. Gre za to, da se v življenju spoznava preizkušnja. Mi potrebujemo praktičnega krščanstva, vzgledovanja našega življenja po osebi Gospoda. Vzemite ga samo priprosto, po tem, kar je govoril in delal. Gospodje, kako zanimiva in bajno mnogostranska je ta osebnost. Treba je le, da se temeljito bavimo z njo, živeti se mora z Gospodom. Mislite si, Gospod bi vstopil v trenutku med vrata; ali bi mu mogli zreti v oči? Hoditi na sprehod v cerkev, vsakih osem dni enkrat, s tem še ni vse opravljeno. Treba se je vsak dan pečati z Gospodom, biti mora kot merilo za prakso življenja. Storite vselej nov sklep, da bote za vsakdanje življenje izkoriščali besede Gospodove. Osebo Gospodovo, ki sedaj prav odločno, morda tudi s sodbo koraka skozi svet, storite nam vidno. To osebo morate vi predstavljati, novo kazati. Na vsak način bo največji pridobitek za naše ljudstvo, da je zopet pridobilo pogled gori h Gospodu, da je razumelo: brez Gospoda ni mogoče izhajati, z njim je treba računati.

Gospodarski položaj duhovščine. V seji krščansko socialne zveze na Dunaju so nekateri člani opozarjali na sedanji slabi gospodarski položaj duhovščine v dušnem pastirstvu. Vojne doklade se ponekod še niso izplačale, pa tudi zdaleka ne zadostujejo, in zato je treba odločne odpomoči. Zvišanje kongruje, ki jo je vlada že pred 10. leti nameravala izvesti, bi letos niti z vojnimi dokladami vred ne zadostovalo. Odposlanstvo kluba se bo v tem oziru obrnilo do vlade, do ministrskega predsednika, do ministra za uk in bogočastje in do finančnega ministra, da se vojne doklade povišajo. Obrnili se bodo tudi na dunajskega nadškofa kardinala Piffl, da to stremljenje podpira.

O Kreku piše »Našinec«, glasilo moravske katoliške stranke: „Državni poslanec dr. Krek je dal svojo profesuro na ljubljanskem duhovniškem učilišču škofu dr. Jegliču na razpolago. O suspenziji dr. Kreka torej ne more biti govora. Dr. Krekovo mesto je že oddano: za njegovega naslednika je bil imenovan dr. Grivec. Razkola v slovenski ljudski stranki se ni bati. Konflikt med obema slovensko-katoliškima prvakoma dr. Šušteršičem in dr. Krekom je predvsem političnega značaja, ne manjka pa mu tudi osebnih momentov. Dr. Krek, ki se nahaja sedaj v nekem češkem zdravilišču, je imel nedavno sestanke z moravskimi češko-katoliškimi prvaki.“

Sedemdesetletnico svojega rojstva je obhajal v Pragi slavni češki historik vseučiliški profesor, dv. sv. Jaroslav Goll. Profesor Goll je igral svoj čas odlično znanstveno vlogo v takozv. rokopisnem boju. Češki listi slavijo jubileantovo zaslužno življenjsko delo za kulturo in napredek češkega naroda. Dvorni svetnik Goll je tudi član gosposke zbornice.

Srbska pravoslavna cerkev v Bosni. Vlada je izdala zakon za Bosno in Hercegovino, ki določa, da ima vlada za Bosno in Hercegovino vrhovno nadzorovalno pravico nad cerkveno upravo srbske pravoslavne cerkve v Bosni in Hercegovini. Zakon določa, da ima vlada pravico nadzorovati premo-

ženje, zavode, urade, ustanove in posestva cerkva in samostanov srbske pravoslavne cerkve. Zakon prepoveduje darila iz inozemstva za srbsko pravoslavno cerkev, izvzeta so samo morebitna darila srbskega pravoslavnega patriarha v Carigradu.

Z južne železnice. Premeščeni so: Nadrevident Julij Kolb iz Maribora v Gradec; revident Robert Paradeiser iz Maribora v Dunajsko Novomesto; adjunkt K. Kininger iz Poljčan v Liesing; pristavi Alojzij Peteln iz Kirchbichla v Poljčane; Adolf Schmuck iz Voitsberga v Poličane; Rudolf Damaingo iz Poljčan v Spodnji Dravograd; Božidar Rieder iz Tezna v Gradec in Jožef Schurz iz Greifenburga v Sp. Dravograd.

Razpisana učiteljska mesta na Štajerskem. Na štirirazrednici na Dobrni (2. plačilni razred), na petrazrednici v Grižah pri Žalcu (2. plačilni razred), na šestrazrednici pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini (2. plačilni razred) in na štirirazrednici v Slivnici pri Celju (2. plačilni razred) je razpisano po eno mesto stalne učiteljice. Prošnje do dne 15. avgusta.

Slovenska goriška gimnazija v Trstu. Listi poročajo, da se goriška slovenska gimnazija ne bo prestavila v Kromeriz, ampak v Trst.

Pripravljalni kurz za prvi razred slovenske goriške gimnazije se ustanovi, kakor poroča vodstvo slov. goriške gimnazije, vsled sklepa deželnega šolskega sveta v S. v. K r i ž u n a V i p a v s k e m. Enaki pripravljalni tečajji se odprejo na K r a s u in v C e r k n e m. Trajali bodo čez počitnice! Vendar nekaj konkretnega in realnega!

Slovenski dijak sprejet v Terezianum. Zdenko Verstovšek, ki je dovršil vseh pet razredov mariborske gimnazije z odliko, je sprejet v c. kr. akademijo Terezianum na Dunaju. Zavod stoji pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika in naučnega ministra barona Gautscha in vzgaja večnoma le sinove plemenitaških rodov Avstrijske in Ogrske. Zdenko Verstovšek je brzkone prvi slovenski dijak tega zavoda in redkega slučaj kot sin neplemenitaških staršev.

Štajerski Slovenec že tretjič odlikovan. Dr. Iv. Fras, c. in kr. fregatni zdravnik, je od Njega Veličanstva odlikovan tretjič s ponovnim Najvišjim pohvalnim priznanjem za hrabro in požrtvovalno zadržanje pred sovražnikom. Dr. Fras je štajerski rojak, doma iz Prlekije in je to že njegovo tretje odlikovanje.

† Kadet Živko padel. Dne 3. julija je padel junaške smrti na gališkem bojišču kadet Konrad Živko, doma iz Pobrežja pri Mariboru, sin rajnega nadučitelja Živkova.

V rusko ujetništvo je prišel, kakor poroča »S. N.«, praporščak Josip Ferk, doma iz Cersaka v župniji St. Ilj v Slov. gor.

Štajerci v japonskem vojnem ujetništvu. Dr. Breitinger v Solnogradu je dobil iz New-Havra v Severni Ameriki pismo ki pravi, da se nahaja v vjetniškem taborišču Aonahara pri Kobe na Japonskem 230 Avstrijcev in 172 Nemcev. Med drugimi so tam ti-le štajerci: Karlon, Habjančič, Hostler, Kirehner, Nebl, Reintaler, Lešnik, Winkler, vsi podčastniki. V taborišču so zdravstvene razmere dobre in barake lepe in zračne. V vsaki baraki je 40 mož, prostor za gibanje na zraku precej velik. Ravnaajo pa Japonci z njimi zdaj slabše kakor poprej. Vjetniki si kuhajo sami, ali to, kar jim dajo Japonci, ne zaščušča. Dobi-vajo na mesec 75 senov (okoli 2 K avstrijske vrednosti) od Siemens-Schuckerta in včasih kake milodare iz Kitajske in Nemčije.

Deželna komisija c. kr. avstr. zaklada za dvoje in sirote po vojakah. Ekscelenca grof Clary je poklical v to komisijo kot zastopnika štajerskih Slovencev dež. odbornika dr. Karola Verstovška.

Invalidi Slovenskega Štajerja. Opozarja se invalide, da se lahko obračajo v vsakem slučaju na deželnega odbornika dr. Verstovška, kadarkoli potrebujejo kake pomoči ali pa nasvetov. Dr. Verstovšek je v vseh teh odsekih in ima vpogled v zares velikansko delo in oskrbovanje invalidov v deželi, za katere se je že prav mnogo dobrega storilo.

Slovenski fantje na severnem bojišču s Slovenskega Štajerja, sedaj pri 97. pešpolku pošiljajo mnogo srčnih pozdravov vsem bralcem in vsem v domovini ostalim. Poddesetnik Franc Romih (Sv. Štefan). Pešci: Novak Anton (Tinjsko), Silo Petrin (Rečica ob Savinji), Juteršek Valentin (Gotovlje) in Jošt Alojz (Vojnik).

Prostovoljni strelci na južnem bojišču. Piše se nam: Bralcem in bralkam pošiljajo srčne pozdrave od soške fronte slovenski fantje iz zelene Štajerske. Že skoraj eno leto stojimo proti nezvestemu polentarju ali ni se mu posrečilo predreti zidu slo-

venskih fantov in mož, ki stojijo kakor skala proti sovražniku. Poddesetnik Franc Florjan iz St. Jurja ob juž. žel, Požgan Karl od Sv. Duba na Ostrem vrhu, Omladič Franc iz Braslovč, Cestnik Anton iz St. Pavla pri Preboldu, Kos Lovrenc od Velike Nedelje, Fischer Jakob iz Vojnika, Hojnik Franc iz Sv. Lovrenca na Dr. polju, Štahl Jožef iz Polzele, Petrovič Anton iz Grlinec pri Ptuj, Fridrih Tomaž iz Savcev pri Ormožu, Visenjak Anton in Veselič Franc.

Doberdobski junaški topničarji nam pišejo: Sprejmite naše pozdrave od slovenskih fantov od težkega poljskega topništva z Doberdobske planote. Pozdravljamo vse fante, dekleta in čitatelje Straže Jurij Uršnik iz Trbonje pri Slov. Gradcu, Matija Makral iz Ptuja in Lenart Ludvik iz Pragerskega.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izšel je 2. snopič 12letnika s sledečo vsebino: dr. R. Nachtigall: Fresingensia II, dr. Kidrič: Pismo grofa Ostrowskega Korysku, dr. Mat. Murko: Kultura starosrbske države, dr. Stegensek: Die Stadtpfarrkirche zum heiligen Blut in Graz. V društvenem poročilu čitamo, da Zgodovinsko društvo radi draginje in drugih težav smatra za nemogoče, izdajati nameravane krajsje poljudne zgodovinske spise, v katerih bi se pojasnile zvestobe, žrtve in zasluge slovenskega naroda za avstrijsko državo. Škoda! Menimo, da bi se dale težkoče premagati. Zgodovinsko društvo tudi toži, da se je sicer oklic za vojni muzej opetovano izdal, a ni bilo skoraj nobenega odziva. Poboljšajmo se v tem oziru, še je čas!

Domača knjižnica. Vsem onim c. naročnikom »Domače knjižnice«, ki so prezrli prvo natančneje obvestilo, se naznanja, da izide prihodnji zvezek po vojni.

Na primiciji veleč. gosp. Fr. Tovornik v Št. Vidu na Planini se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 50 K, za Rdeči križ pa 16 K 46 v. Hvala!

Za Rdeči križ se je nabralo na gostiji Roškarič-Ferlinec pri Sv. Ani na Krembergu 13 K. (Poslal g. Fr. Kaučič.) Hvala!

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od dne 10. maja do dne 30. junija 1916 darovali: 600 K: Kranjski deželni odbor v Ljubljani; 150 K: Kmetska pošojilnica ljubljanske okolice; po 20 K: dr. Friderik Babnik, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, Posojilnica v Logatcu in Ladislav Bevc, inženerski poročnik v vojni; po 10 K: Adolf Pauser v Rudolfovem, dr. Aleksander Fatur, železniški komisar, in Ivan Okretič, gen. adv., oba na Dunaju, P. Miklavčič, višji živinozdravnik v Kočevju, dr. Jakob Žmavc, gimnazijski profesor v Ljubljani, in dr. Karol Hinterlechner, rudniški svetnik na Dunaju; 8 K: zbirka g. Radoslava Knaflič, nadučitelja v Dobju (po 2 K: Ivan Žagar, provizor, Radoslav Knaflič, nadučitelj, in Ana Bitenc, učiteljica, po 1 K: Jože Gračnar, župan, in Amalija Tržan, trgovka); po 5 K: Matija Marinček, notar v Tržiču, dr. Josip Barle, notar v Konjicah, in Milan Vrtovec, mornariški komisar v Pulju; 3 K: Henrik Angerer, dekan v Celovcu; po 2 K: dr. Fran Kovaj, zdravnik na Jesenicah, Jurij M. Trunk, mestni župnik v Beljaku in Fran Berlec v Kandiji. Vsega skupaj 902 K, za katere se društveni odbor vsem cenjenim darovalcem, v prvi vrsti vsikokemu kranjskemu deželnemu odboru, najvdaneje zahvaljuje. — Za odbor prvi blagajnik: Dr. Stanko Lapažne, odvetnik na Dunaju I, Bräunerstrasse 10.

Umrla je v Zagorju ob Savi posestnica Terezija Hrastelj, mati mariborskega bogoslovca Franca Hrastelja. N. p. v m!

Zasebnih poštnih zavojev ne pošiljajte na sledeče vojne poštne urade: 6, 10, 14, 20, 28, 37, 41, 43, 76, 78, 81, 85, 91, 103, 109, 119, 138, 146, 148, 210, 228, 230, 301, 301-II, 301-III, 303, 305, 306, 309-312, 314, 320-322, 325-331, 609 in 614. Začasno je prepovedano pošiljati zasebne poštne zavoje na označene vojne pošte.

Gospodarske novice.

Oddaja kovinastih umetnin. Vlada je nastavila posebne izvedence, ki imajo nalogo, da pregledajo kovinaste predmete, o katerih lastniki trdijo, da imajo umetniško vrednost. Za Maribor je imenovan za umetninskega izvedenca bogoslovni profesor č. g. dr. Avgust Stegensek, kateri sme izdajati oprostilna pordila.

Škoda po toči. Davčna oblast je v mariborskem okraju naročila občinskim uradom, naj občine same precenijo škodo, ki jo je napravila toča. Župani naj cenilne sezname natanko po parcelah uredijo in navedejo vse parcele, ki so poškodovane. Naj se ne piše samo koliko znaša škoda na pridelkih v odstotkih, ampak koliko znaša skupna škoda. N. pr.: »V vinogradu parcelna št. ...

last Martina Hernah, znaša šaoda 300 K. Cenilni seznam se naj takoj vpošlje davčni oblasti. V zapisniku se naj navede višočina skupne škode v občini in ali se prosi za odpis davka, podpora v se-menu, živilih ali v denarju.

Dražba občinskega lova. Lov občine Podova se bo v soboto, dne 22. t. m., ob 11. uri dopoldne, na okrajnem glavarstvu v Mariboru, soba št. 6, izdražbal. Izklicna cena 300 K.

Razne novice.

Norveške ribe. Angleška je za nakup norveških rib plačala nad 100 milijonov kron. Kupila jih je po izredno visokih cenah, da bi jih ne dobila Nemčija, marveč Rusija. Ker pa Švedska ni dovolila prevoza rib, pristan v Arhangelsku pa je bil popolnoma zamrznjen, je na tisoče ton kupljenih rib na Norveškem segnilo.

Velik požar na Poljskem. Mesto Janowpodlaski ob Bugu je pogorelo. Otroci so pri igri zanetili ta požar, ki je vpepelil nad 100 hiš in tržnico z 80 oddelki. Nad 400 oseb nima prebivališča. Zgoreli sta 80letna ženska in majhen otrok. Škode je nad polmiliona kron.

Dopisi.

Maribor. V našem okraju je okrajno glavarstvo z dovoljenjem namestništva odredilo zasego krompirja. V tej zadevi se nam še poroča, da je prepovedano oddajati in prodajati krompir prekupcem. Pridelovalci krompirja morajo svoj odvišni krompir ponuditi okrajnemu glavarstvu.

Maribor. Včeraj so nekateri trgovci dobili večje množine sladkorja. Občinstvo je dopoldne in popoldne, ko so se trgovine odprle, iste neprestano oblegalo. — V nedeljo, dne 16. julija, je umrl revizor južne železnice Rudolf Kokal, star 62 let.

Ljutomer. Dne 9. julija so nam premil. gosp. knezoškof delili zakrament sv. birmе. Slovesnost se je vrsila v zelo lepem redu. Bilo je okoli 900 birmancev. Sprejem dne 8. julija je bil zelo krasen. Nadpastirja je pri sprejemu čakalo mnogo šolarjev in tudi velika množica ljudstva. Vršili so se tudi nagovori, za katere so se vladika posebno zahvalili, mladeniški in dekliski družbi.

Sv. Ana v Halozah. Služba božja se vrši pri romarski cerkvi Sv. Ane pri Borlu (župnija Sv. Barbara v Halozah) letos dne 25., 26., 29., 30. in 31. julija. Začetek vsakokrat ob 7. uri zjutraj po novem času.

Žetale. Cesar je odlikoval poddesetnika Fr. Selišek iz Kočic pri Žetalah s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrosne svetinje.

Celje. Poročil se je g. Mihael Krulc, asistent južne železnice v Št. Mihelu z gospodično Amalijo Kokol-ovo iz Zavodne pri Celju.

Celje. V ponedeljek zvečer se je v Savinji kopalo več vojakov. Desetnika Švorina je v precej globoki vodi prijel krč in se je isti začel potapljati. Četovodja Habla je takoj hotel rešiti potapljajočega, katerega se je isti obupno oklenil, da si ni mogel več pomagati in sta oba izginila v vrtinec. Oba nesrečna vojaka so potegnili mrtva iz vode. Trupli so takoj prepeljali na mestno pokopališče.

Celje. Na severnem bojišču je padel junaške smrti za cesarja in domovino kadet Mirko Erhatič, sin tukajšnjega višjesodnega svetnika v p. i. odvetnika dr. Erhatiča.

Zadnja poročila došla v petek dne 21. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 20. julija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

V Bukovini in severno-vzhodno od prelaza Prislop nobenih pomembnih dogodkov.

Pri Zabie in Tatarovu se je tudi včeraj nadaljevalo bojno delovanje z menjajočo se silo.

Na gališki fronti severno od Dnjestra mestoma praske prednjih straž.

V Voliniji so nemške čete sovražnika zahodno od Zvinjacze na nižini, ki se razprostira proti severu, porinile nazaj.

Južno-zahodno od Kašovke ob kolenu reke Stohod so napadli avstro-ogrski oddelki naprej potisnjeni ruski okop.

Italijansko bojišče.

Vojno delovanje je bilo vobče mautenkostno. Le posamezni odseki na tirolski vzhodni fronti in na korškem obmejnem ozemlju so se nahajali od časa do časa v živahnejšem ognju sovražne artilerije.

Balkansko bojišče.

Ob spodnjem toku reke Bojuze praske. Posadka nekega južno-dalmatinskega otoka je sestrelila italijanski zrakoplov. Letalo je zgorelo. Zrakoplovci so vjeti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

V noči od 14. na 15. t. m. so naši torpedni čolni potopili v srednji Adriji italijanski podmorski čoln, 12 ur pozneje pa v južni Adriji podmorski čoln nepoznane zastave. Od posadke obeh podmorskih čolnov se ni moglo rešiti nikogar. Na naši strani nobenih izgub.

Dne 19. julija zjutraj so plula tri italijanska pomorska letala nad severnim obrežnim ozemljem in so vrgla nekaj bomb na kraje in na zasidrane parnike in na parnike, ki so pluli po morju, ne da bi bila povzročena najmanjša škoda. Dve letali sta bili prisiljeni se spustiti navzdol, od teh je bilo eno popolnoma nepoškodovano vpljeno od našega podmorskega čolna, posadka obeh letal, trije častniki in eden podčastnik, so prišli neranjeni v naše vjetništvo.

Mornariško poveljstvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 20. julija.

Francosko bojišče.

Med morjem in reko Ane večkratno živahno artilerijsko delovanje in številna podvzetja patrolj. S precejšnjimi močmi so napadli Angleži naše postojanke severno in zahodno od Fromelle sa. Bili so odbiti in kjer se jim je posrečilo vdreti, so bili s protisunkom vrženi nazaj. Čez 300 vjetnikov, med njimi nekaj častnikov, je padlo pri tem v naše roke.

Na obeh straneh reke Somme se bijejo noviteški boji. Severno od reke so se pričeli včeraj popoldne z močnimi angleškimi četami napadi proti Longuevalu in lesovju Delville, v kateri je sovražnik zopet vdrl. Našemu protinapadu se je moral umakniti; drži še dele vasi in lesovja. Danes zjutraj so proizvedle angleško-francoske čete napad na celi fronti od Fourcaux-gozdiča proti do reke Somme. Prvi močni naval je strl.

Južno od reke so Francozi popoldne na ozemlju Belloy dvakrat napadli brezuspešno in so bili danes zjutraj na ozemlju Estreess — Soyecourt že trikrat krvavo odbiti. Iz enega naprej potisnjega jarka pri Soyecourt so bili z bajonetnim bojem vrženi.

Na obeh bregovih reke Somme razvijajo artilerije največje sile.

Na delih bojne črte v Champagni od časa do časa živahnejše artilerijsko delovanje, v Argonih boji metačev min, na ozemlju Moeze nobenih pomembnih dogodkov, na višini Combres vspešno podjetje nemških patrolj.

Rusko bojišče.

Armadna skupina generala-feldmaršala plem. Hindenburga. Tudi včeraj ni imel sovražnik s svojimi popoldne zopet izvršenimi napadi na obeh straneh ceste Ekau — Kekkau, južno-vzhodno od Rige, nobenih uspehov. Svoje velike izgube je le še povišal.

Ruske patrolje in močnejši poizvedovalni oddelki so bili povsod odbiti.

Armadna skupina generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega. Po živahnih bojih z ročnimi granatami na ozemlju pri Skrobovi so Rusi napadli in so bili gladko odbiti.

Armadna skupina generala pl. Linsingena. Na ozemlju kolena reke Stohod severno od Sokula so napravile avstro-ogrške čete kratek sunek, so vrgle Ruse iz najprednejše črte in so se vrnile, kakor je bilo po načrtu določeno. Južno-zahodno od Lucka so danes nemške čete svojo postojanko v splošno črto Tereszkoviez — Jelizarov zopet porinile naprej. Sovražnik je ob spodnji Lipi in na ozemlju Verbena svoj ogenj pomnožil.

Armadna skupina generala pl. Bothmer: Nobenih dogodkov posebne važnosti.

Balkansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Angleži vadljajo za mir.

Angleške borze so ustavile sprejemanje stav za mir leta 1917, ker se skoro vse stave za konec vojke in sklepanje miru glasiyo za leto 1916. Potemtakem se na Angleškem slutijo, da se bo mir sklenil že letos.

Pod vodo v Ameriko.

P-čoln „Deutschland“ bo, kakor se poroča, te dni zapustil Baltimore z 1200 tonami niklja in kavčuka. Ladjico so sedaj belo pobarvali, da se ne bo ve-

liko poznala od morskih valov. Angleške križarke že pred zalivom Chesapeake prežijo nanjo. Angleški razni športniki so izjavili, da so pripravljeni staviti maksimum 5 milijonov dolarjev 50 proti 1, da P-čoln „Deutschland“ ne bo srečno dospela v Nemčijo. V diplomatskih krogih vlada mnenje, da utegne priti do diplomatskega spora med Ameriko in Anglijo — ker Združene države priznavajo, da je „Deutschland“ trgovska, a ne vojna ladja.

Srbi se bunijo.

Iz Soluna se poroča, da so se Srbi, ki so prideljeni četverosporazumovi armadi pred Solenom, uprli, ker so jih ruski, angleški, francoski in italijanski častniki preveč trpinčili. Nek ruski častnik je srbskega vojaka s peto tako obdeloval, da je vojak kmalu nato umrl. Častnika so drugi dan srbski vojaki ustrelili. Za kazen je bil vsak deseti Srbi tepen s palicami. Vse to je punt še pospešilo. General Sarraill je nevljudne častnike zamenjal, da bi puntarsko gibanje vsaj nekoliko ustavil.

Bolgari trdijo, da ostane Rumunija nevtralna.

Bolgarski poslanik v Bukarešti, ki se zdaj nahaja v Sinaji, je izjavil, da je on in njegova vlada trdno prepričana, da bo Rumunija kljub vsem četverosporazumovim važilom ostala do konca vojske nepristranska.

Bolgari složni.

„Agence Telegraphique Bulgare“ javlja, da je Radoslavov v sobranju podal izjavo, po kateri se je med vlado in opozicijo zopet dosegel sporazum, kar je sedaj za Bolgarijo posebne važnosti.

Nova, zelo potrebna knjiga za vojake je ravno kar izšla v Mariboru pod naslovom: Nedeljski evangelji s kratko naobračilo zlasti v korist krščanskim vojakom. Knjižica je izšla na stroške kn. šk. lav. ordinariata. Vojaki nimajo priložnosti vsako nedeljo in praznik slišati sv. evangelja in njegove razlage. V imenovani knjižici pa najdejo za vsako nedeljo in praznik evangelij in kratko, jedernato razlago evangeljskih nauk. Knjižica bo torej vsem vojakom dobro došla. Vojaki, sežite po krasni knjižici in prebirajte jo pridno v svoj dušni blagor in tolažbo! Knjiga se dobi edinole v knezoškofijski pisarni v Mariboru, Stolni trg št. 19 in se naj tam naroča.

Ranjeni, padli in ujeti.

Lovski bataljon št. 8:

Ujeto moštvo:

Koblar Franc, lovec;
Košenina Franc, lovec,
Kruh Janez, lovec;
Kronawetter Karol, lovec.

Pešpolk št. 7:

Ujeto moštvo:

Hrastar Anton, pešec;
Mlinar Alojzij, pešec;
Mušič Janez, patroljovodja;

Pešpolk št. 17:

Padlo moštvo:

Hudižar Blaž, pešec, Ptuj.

Ujeto moštvo:

Cater Jakob, četovodja.

Lovski bataljon št. 20.

Padlo moštvo:

Vouk Mihael, lovec, Maribor.

Pešpolk št. 37:

Padli častniki:

Trojinko Jakoba, kadet, Radgona.

Ujeti častniki:

Czerniak Jožef, kadet (Arzamas, Rusija);
Dyhdalevič T., enoletni prostovoljec (Mihajlov, Rusija);
Erdössy Jožef, poročnik (Forte Begato, Genova, Italija);
Frühlinger Karol, praporščak (Ramangan v Rusiji);
Goldschmidt Oskar, poročnik (Kirzanov, Rus.);
Rankel Jožef, poročnik (Baja, Italija).

URE

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih ur po vsaki cenli.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastoj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura	K 3-50
Priestna srebrna ura	K 7-
Original omega ura	K 94-
Kuhinjska ura	K 10-
Budilka niklasta	K 5-
Poročni prstani	K 2-
Srebrne verižice	K 2-

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietfinger
Theod. Fehrenbach

urpar in očelar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupelom zlatarno in srebrno.

Vina in sadni mošt od 56 l. naprej suhe hruške od 5 kg naprej in novi „Silva“ vrelec namizni in zdravilno kisló vodo razpošilja proti povzetju A. Oset, pošta Guštanj, Koroško. Posodo zaračunam za lastno ceno ter jo vzamem, nazaj Sprejem tudi steklenice in sode v polnitev in protiračunu ter se naj pošljejo na železniško postajo Spodnjidravograd. 443

Perutnino

za peči, gosi in race se na dnevno dobavo od 10 tucatov naprej proti povzetju stalno kupuje. Najcenejše in najboljzveznje ponudbe glede cen se naj naslovijo pod „Primaware 214a“ Kienreich's Annoncenbüro Gradec, Sackstr. 4.

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih** gob (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem **posušene** turke, brezovke, žemljariče, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (žolte) lesičke, sivke, prčenice golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralec in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 370

Proda se:

hiša (gradič) sredi trga ob železnici, na **najlepšem** prostoru — pripravljena za vsako obrt — z dvema velikima vrtoma, velikim gospodarskim poslopjem, veliko njivo in travnikom, pod zelo ugodnimi pogoji.

Natačneja pojasnila se dobijo pri „Hranilnici n posojilnici v Sevnici“.

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi **popolni kes.**

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč. 16 malih stranij.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedajnih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito podučten o slučajih nagle smrti! Najprva in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan še le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo z obujenjem popolnega kesu še v zadnjem trenutku. Učenjak Francelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemur bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu Vam podaje ta knjižica. Dragi čitatelji! Sezite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim možem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov s poštnino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti **ne pošilja**. Denar je treba poslati naprej.

Za organiste na deželi!

Po znižani ceni je dobiti pri podpisancu:

1. Nabožne ljudske pesmi I in II. (oba zvezka namesto 2 K 70 h) samo za . . . 1 K 60 h
2. Cerkevne pesmi za šolske maše (namesto 1 K samo . . . — K 50 h

Ant Kosi, šolski ravnatelj, Središče (Štaj.)

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.

Trgovina g. Czačnik v Stolni ulici.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža)
• v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

• g. Coretti, Grajski trg 7

• v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žilko blizu glavnega kolodvora).

Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
• Žilko, Meje.

Trgovina g. Korenta, Klostergasse (baraka.)

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi)

Trafika Neral, Franc. Joželova cesta 31

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek

Celje:

Papirna trgovina Gorihar & Leskosek.

Trafika v Narodnem Domu

Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncert, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobje pri Planini:

Trgovina g. Amalije Tržan

Fram:

Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec.

„ „ Franca Korošec.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz

Guštani (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula

Št. Ili v Slov. gor.:

Organist g. Anton Rozman (stara šola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Jurklošter:

Organist g. M. Hvalec.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:

Trgovina gospoda Druškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljč.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vršič.

Luče v Sav. dol.:

Posestnik g. Franc Dežman

Muta:

Trgovina gosp. Miloš Oset.

Novacerkev pri Celju:

Trgovina Marije F. Okrožnik.

Petrinja: (Hrvatsko).

Gosp. Stepan Škrlec.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Petersič.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. Mateja Zorko.

Ruše pri Mariboru:

Organist g. Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Stari trg pri Slov. Gradcu:

Gosp. Ignac Uršič.

Stridova (Prekmursko):

Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštani:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Čauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina g. J. Kežel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Mostnar g. Antoo Kmetec.

Veržej:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Žetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlig.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najlozje pošilja po poštini nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2-50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.**

Kdor se n. n. naro en na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista pri našata za n. n. novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Straži“.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašel, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobi v
vseh lekarnah
à K. 4.-

Ivan Ravnikar

NA DEBELO! trgovina špicerijskega, kolonijal-
nega blaga barv in zaloga mine-
ralnih voda NA DROBNO!
CELJE — Graška cesta šte. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen,
kumno, janež, pristno strd in vosek.

Od vojaške oblasti imenovani komisijonar za nakupovanje sena in slame za brežiški, kozjanski in sevniški okraj kupim vsako množino sena in slame

Anton Birkmajer,
Maribor, Melje šte. 29.

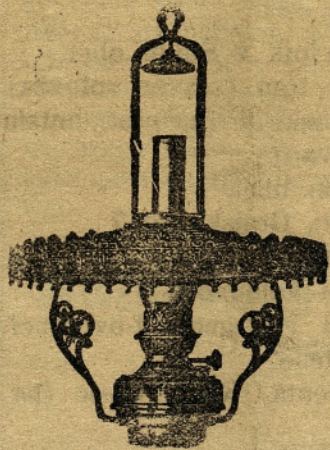
Ugodna prilika! Ugodna prilika!

Zaradi odhoda k vojakom prodam po nizki ceni večjo zalogo odprtega čaja Souchory, Caylon in Kaiser-Melange.

Anton Močnik,
Celje.

KUPUJEM KOSTANJEV LES

v vagonih oddaja za takoj do avgusta dolgot 1—2 1/2 m. Obvezne ponudbe za takoj z navedbo postaje doposlati tvrdki: Vinko Vabič, Žalec, (Štaj.)

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE

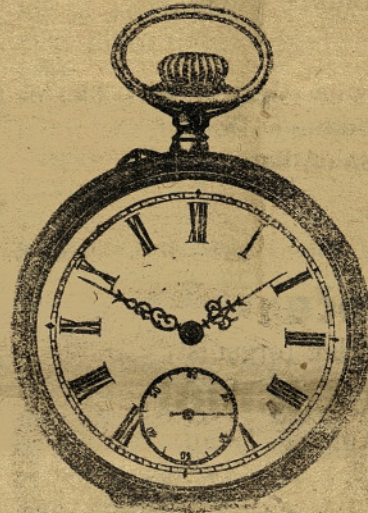
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za odobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ure! Ure!

v veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2 40
Sreb. verižice damske K 3 60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčil

Precizijske ure, Schafhausen,
Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova,
zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Priporočam č. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih sveč. Voščene sveče prodajam kilogram po 5 K, milisveče pa zavojček po 3 K 40 v. Vosek kupujem kilogram po 2 K 40 v.

Duchek Franjo, svečar,
Maribor, Viktringhofova cesta.

Gostilna

nasproti glavnemu mariborskemu kolodvoru, enonadstropna, s sobami za tujce, velikim in senčnatim vrtom za goste, velikim dvoriščem, lepimi kletmi, v hiši je pekarija, ki se tudi lahko uporabi za mesnico se iz zdravstvenih ozirav lastnika prav po ceni prodaja. Vpraša se pri lastniku Jožef Kukovič, Tegetthoff-ova ulica št. 53 Maribor.

Suhe gobe vinski kamen, med, vosek ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje,

isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih vreč in sodov.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

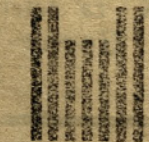
Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX Za gostilničarje: Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo. navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4%, Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti za poštno hranilnico zložišnice (97.078) in razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo članom in sicer: 1. članom proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na knjižbo sploh po 5 1/2%, za stanje in poročstvo po 5 1/2%, in 2. osebam kredit po 6%. Nadalje izposojajo na zastavo vrednostnih papirjev. Dopolnje pri vsaki iskanju v vodih prevzame posojilnica v svojo last proti povračilu gotovih stroškov. Posojila ne presegajo 7 kron. Posojila za vnujzbo delu posojilnice. Posojila se dajejo v kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 11. do 12. ure dopoldne in vsako sredo in četrtek od 2. do 5. ure popoldne. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)